

SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS DARBO SANTYKIŲ IR APMOKĖJIMO SKYRIUS

DĖL NORMINIŲ TEISĖS AKTŲ STEBĖSENOS

Teikiame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. lapkričio 26 d. nutarimo Nr. 1407 „Dėl nelegalaus darbo reiškinių kontrolės koordinavimo“ (Žin., 2001, Nr. 99-3558) įgyvendinimo stebėsenos pažymą. Pažyma parengta pagal Valstybinės darbo inspekcijos (toliau – VDI) 2010 m. sausio 8 d. raštu Nr. (15)SD-446 pateiktus duomenis.

Teisės aktas: Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. lapkričio 26 d. nutarimas Nr. 1407 „Dėl nelegalaus darbo reiškinių kontrolės koordinavimo“ (Žin., 2001, Nr. 99-3558), priimtas pakeitimas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 3 d. nutarimu Nr. 1560 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. lapkričio 26 d. nutarimo Nr. 1407 „Dėl nelegalaus darbo reiškinių kontrolės koordinavimo“ pakeitimo“ (Žin., 2002, Nr. 97-4280).

Reguliavimo sritis: nelegalaus darbo reiškinių kontrolės veiksmų koordinavimas.

Siekti tikslai: sumažinti nelegalaus darbo reiškinius bei koordinuoti Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos, Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos ir Valstybinės darbo inspekcijos ir teritorinių skyrių vykdomus nelegalaus darbo reiškinių kontrolės veiksmus.

Pasiekti tikslai: Valstybinė darbo inspekcija koordinuoja Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos, Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Finansų ministerijos, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos, Policijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos ir Valstybinės darbo inspekcijos ir teritorinių skyrių vykdomus nelegalaus darbo reiškinių kontrolės veiksmus. Koordinuodama nelegalaus darbo reiškinių kontrolę ir derindama veiksmus su institucijomis ir įstaigomis rengia nelegalaus darbo reiškinių kontrolės metodikas ir rekomendacijas, nustato kontroliuojančiųjų institucijų ir įstaigų pareigūnams bendradarbiavimo organizuojant bendrus patikrinimus tvarką. Taip pat kiekvienais metais parengia bendrąsias nelegalaus darbo reiškinių apskaitos formas (ketvirčio), analizuoja kontrolės rezultatus ir teikia išvadas visoms nelegalų darbą kontroliuojančioms institucijoms ir įstaigoms.

2002 metais nelegalaus darbo kontrolę bei prevenciją vykdančios institucijos išaiškino 8 590 nelegaliai dirbusius asmenis, o per 2008 m. – 3 874, tai 2,2 karto mažiau nei 2002 m. 2008 metais institucijos surašė 2 798 administracinės teisės pažeidimų protokolus, kai tuo tarpu 2002 m. buvo surašyta 6 359. Nelegalaus darbo kontrolę bei prevenciją vykdančios institucijos turinčios teisę pradėti ikiteisminį tyrimą per 2002 m. iškėlė 1407 ikiteisminio tyrimo bylas, o 2008 m. tokių bylų iškelta 393 (Nelegalaus darbo kontrolės ir prevencijos duomenų lentelė 2002 - 2008 m. pridedama).

Neigiamų pasekmių nebuvo.

Pasiūlymai dėl teisės akto tobulinimo: Šiuo metu įvairių šešėlinės ekonomikos apraiškų kontrolę vykdo įvairios kontrolės institucijos, kurios nėra įtrauktos į 2001 m. lapkričio 26 d. Vyriausybės nutarimą Nr. 1407 „Dėl nelegalaus darbo reiškinių kontrolės koordinavimo“ (Žin., 2001, Nr. 99-3558). Efektyvesnei šešėlinės ekonomikos kontrolei bei prevencijai tikslinga koordinuoti ir kitų kontrolės institucijų veiksmus (pvz. Valstybinės sienos apsaugos tarnyba, Valstybinės kelių transporto inspekcija ir kt.), vykdant joms pavestas funkcijas susijusias su šešėlinės ekonomikos kontrole bei prevencija.

Be to, atsižvelgiant į tai, kad dauguma neteisėtos veiklos formų nėra susijusios su Valstybinės darbo inspekcijos tiesioginėmis funkcijomis, tačiau praktiškai visuomet neteisėta veika siekiama išvengti mokesčių, t. y. pažeidžiami valstybės fiskaliniai interesai, apskričių koordinacinio organo veiklą organizuoti turėtų už mokesčių administravimą atsakinga institucija. Pažymėtina, kad šiuo metu, apskirtyse veikia Koordinacinės tarybos institucijų bendradarbiavimui kovai su ekonominiais ir finansiniais nusikaltimais gerinti, kurių veiklai metodiškai vadovauja Valstybinės

mokesčių inspekcijos atstovai. Centrinio koordinaciniu organu galėtų būti prie Komisijos valstybės ekonominės bei finansinės kontrolės ir teisėsaugos institucijų bendradarbiavimui koordinuoti (įsteigta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 829 „Dėl Komisijos valstybės ekonominės bei finansinės kontrolės ir teisėsaugos institucijų bendradarbiavimui koordinuoti sudarymo ir nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr.57-2314) įsteigta centrinė koordinavimo grupė, kuriai vadovautų Valstybinės mokesčių inspekcijos atstovas. Toks sprendimas labiau atitiktų ir užsienio šalių praktiką, kadangi ES nėra nei vienos valstybės kur nelegalaus darbo reiškinių kontrolės koordinavimas būtų pavestas darbo inspekcijoms.

Pastabų ir pasiūlymų iš suinteresuotų asmenų negauta.

PRIDEDAMA: Nelegalaus darbo kontrolės ir prevencijos duomenų 2002-2008 metais palyginimas, 1 lapas.

**NELEGALAUS DARBO KONTROLĖS IR PREVENCIJOS DUOMENŲ 2002 - 2008 METAIS
PALYGINIMAS***

	2002 m.	2003 m.	2004 m.	2005 m.	2006 m.	2007 m.	2008 m.
Nelegalaus darbo kontrolę ir prevenciją vykdančios institucijos išaiškino nelegaliai dirbusių asmenų. Iš jų:	8590	8108	8776	6964	5077	4262	3874
dirbusių be darbo sutarčių	1522	1639	1593	1622	1249	1146	1086
dirbusių neįregistravus įmonės, neturint licencijos ar užsiimančių kita neteisėta veikla	4244	4750	5462	3600	2748	2123	1654
dirbusių neturint patento/verslo liudijimo	1407	1006	863	859	395	476	769
Surašyta ATP protokolų	6359	6015	7310	4779	3635	2941	2798
Iškelta ikiteisminio tyrimo bylų	1407	713	859	883	685	539	393

*Valstybinės darbo inspekcijos duomenys